

WAT VOORAFGING

De voorbije jaren maakte ik twee boeken over het leven van Lucien Van Impe, de laatste Belgische winnaar van de Ronde van Frankrijk. In de loop van de gesprekken die ik met hen had, vertelden Lucien en zijn vrouw Rita nu en dan, op onregelmatige tijdstippen, een beetje terloops, over een uitzonderlijke gebeurtenis. Elke keer opnieuw – als ze weer wat details gegeven hadden over de dingen die zich hadden voorgedaan – kon ik mijn oren niet geloven. Wat ze toen vertelden, dat kón gewoonweg niet.

Want dit vertelden Lucien en Rita me: in de zomer van 2003 hadden ze een telefoontje gekregen. Aan de andere kant van de lijn had iemand hen uitgenodigd voor een etentje met José Manuel Fuente, een oud-collega van Lucien, een uitstekende Spaanse renner in de jaren zeventig. Ze waren op dat absurde voorstel ingegaan. Absurd, inderdaad. Absurd, natuurlijk: José Manuel Fuente was al op 18 juli 1996 overleden. Hij had een waardig afscheid gekregen in de kathedraal van Oviedo, zijn thuisstad in Spanje.

Hoe dan ook: Lucien en Rita hadden de avond doorgebracht met een man die beweerde Fuente te zijn.

Ik besloot dat ik wilde weten wat er zich écht had afgespeeld. Ik besloot dat ik wilde weten of Lucien en Rita met een dode man hadden gegeten.

Wordt dit het verhaal van een geloofwaardige leugen?

Of wordt dit het verhaal van een ongeloofwaardige waarheid?

Wordt dit een verhaal over zijn en niet-zijn?

Over filosofie en verbeelding?

Over het geheugen dat met mensen op de loop gaat?

PROLOOG

“HET IS ZOT. IK WEET HET.”

“Maar Lucien, die dag in augustus 2003, toen was hij toch al zeven jaar dood?”

“Ik weet het. Ik weet het.”

“Hij is gestorven op 18 juli 1996, heb ik gelezen. Je vindt dat allemaal op het internet.”

“Ja, dat moet zoiets zijn geweest, ergens in de zomer van 1996 moet hij gestorven zijn. De mensen hebben me dat toen verteld, ik geloof zelfs dat de pers me toen gebeld heeft, om iets te zeggen over hem: ik had nog wel wat anekdotes over hem, over ons. En het stond ’s anderendaags ook in de kranten, meen ik. Hij was tenslotte toch heel erg bekend, in zijn tijd, zeker in Spanje.”

“Hij kon jou pijn doen, in zijn tijd, dat is toch zo?”

“Da’s waar. Toch voor even. Wat ik goed kon, dat kon hij óók goed.”

“Klimmen?”

“Ja, klimmen.”

“Hij was maar vijftig, toen hij doodging.”

“Da’s juist. Hij is niet oud geworden. Hij was ziek, dat wisten we allemaal. We kenden zijn problemen.”

“Heb je ooit nog contact met hem gehad, na zijn afscheid in 1976?”

“Ik? Neen! Nooit!”

“Was je op zijn begrafenis?”

“Neen. Eddy was er wel, heb ik ooit gehoord. En veel van die Spanjaarden van indertijd. Die waren er ook. Denk ik.”

“En toch ben je die dag, in augustus 2003, met hem gaan eten?”

“Ja. In dat restaurant, op de berg, het lag zo’n beetje in een bocht, meen

ik. We hebben toen mosselen genomen. Het was eigenlijk best gezellig, samen met Rita en Lola.”

“Rita was erbij?”

“Ja, mijn vrouw was erbij.”

“En Lola? Wie is Lola?”

“Zijn vriendin.”

“Maar, Lucien, die dag in augustus 2003, toen was hij toch al zeven jaar dood?”

“Ik weet het. Ik weet het.”

“Je bent gaan eten met een dode, Lucien.”

“Ik weet het. Het is zot, het is raar. En toch is het waar.”

“Echt?”

“Ja, echt waar. Hij zat recht tegenover mij, hij deed nog iets met zijn handen.”

“Je maakt me wat wijs, Lucien.”

“Maar neen, ik was er toch zelf bij.”

“Er zijn geen bewijzen van.”

“Toch wel.”

“Ja?”

“Ja. Er was een fotograaf die avond in het restaurant. Hij vroeg of hij een foto mocht nemen.”

“En wat heb je gezegd?”

“Dat het mocht, natuurlijk. We hebben toen geposeerd.”

“De dode man is dus gefotografeerd? Samen met jou?”

“Ja.”

DEEL 1

STEAK TARTAAR EN FRIETJES. EN EEN BIKINI VAN 4 EURO

Eén

Dit is een waargebeurd verhaal.

Dit is het verhaal van *albóndigas*. Van gehaktballen.

En van drie parmantige madammen, met een borstel en een emmer, in bloemetjesjurken, op het kerkhof: ze maken de zerken schoon, ze kijken naar mij, en zeggen dat ik daar moet zijn, dáár, wat verderop. “Daar is het graf. *Está ahí.*” Dit is het verhaal van Oscar en Enrique, en Modesto, en Fernandez, en Domingo.

Dit is het verhaal van Maria Elena, die nooit wil praten, maar nu wel, omdat het goed is dat ik gekomen ben, omdat ze warmte voelt, omdat het kan, nu. Dit is het verhaal van helse nierpijn en de opname in het ziekenhuis, van zilte zeeën, van hete stranden en mist en rillingen van de kou, midden in de zomer, van cider drinken in Villaviciosa. Dit is het verhaal van een ochtend in Kortrijk, tussen computers en afdrukken van oude beelden en algoritmen en koffie, van hoop en verwachting en een teleurstelling, van een merveilleux met meringue, veel slagroom en schilfers van chocolade.

Dit is het verhaal van overvloedig veel zon op 24 februari en van *señor* Amalio die zegt dat het te warm was voor de tijd van het jaar, en dat hij zich daar zorgen over maakt.

Dit is het verhaal van *fabada Asturiana*, met spek en witte bonen,

pensen en uien, tomaten, knoflook en tijm, gegeten in Restaurante La Posada del Mar, in Gijón. Van Casa Telva, het winkeltje van Nelli, in de buurt van Siero, en van haar klanten van negentig, en haar zoon van 39, Jesús, de man met het mobieltje en het juiste nummer, het nummer dat dit verhaal voorgoed veranderde. (Jesús weende, toen ik naast hem stond, de jongelingen van daarnet reden ons voorbij, ze zwaaiden. “Jij bent hier”, zei hij, met de krop in de keel. “*Es un milagro*. Het is een wonder, dat je hier bent.” Ik was verbaasd, beduusd. Wat wist Jesús? Waarom was Jesús blij dat ik er was?)

Dit is het verhaal van een oker-zwarte trui, op de zolder, in het mooie, grote huis tussen de bruine koeien en de groene heuvels, op zaterdag 5 augustus 2018, om kwart voor zeven in de avond, op maar 1 kilometer van de rustplaats. Dit is het verhaal van boekhandel Cervantes – “*librería desde 1921*” – in de Calle Dr. Casal 9, in Oviedo. Van Pedro, en de gracht uit 1969.

Dit is het verhaal van de traktatie: een pintje, een trappist, twee Duvels en een cola – voor geen geld bijna – op de hoek van die ene straat, in dat ene cafeetje, en de gouden tip die er zomaar werd gegeven, aan de toog, in de vroege ochtend van een maandag, het was nog net geen zomer. Dit is het verhaal van de nachtreceptionist die overdag koerst met de fiets, en die er niets van gelooft, van dat verhaal (“Omdat het niet kan”, zegt hij. “Omdat wij hier, in de streek van de Lagos de Covadonga, wéten dat het niet kan”, zegt hij. “Wij wéten toch wat er met hem gebeurt is?”) en die een fles water verkoopt voor 1 euro en 60 cent, en op een stadsplannetje de weg tekent naar de Alto.

Dit is het verhaal van 30 kilogram appels en geen weg terug. Van die blik in die ogen, van DNA en de neus en de oren, die groeien bij het ouder worden, en van speeksel en opgegraven lijken – als dat gemogen had, als dat gekund had. Dit is het verhaal van het krantenarchief, van kroeggangers die liever zwijgen en alles zeggen, omdat ze niet kunnen

zwijgen, omdat ze zelf de finesses van het verhaal willen weten, om het verhaal daarna zelf te vertellen aan hun moeder en aan hun schoonmoeder, en aan hun tante, die zijn vriendin nog gekend heeft. (“Want die woonde hier, en toen vertrok ze en daarna kwam ze terug.”) Dit is het verhaal van kroeggangers die weten waar hij is, de Spanjaard, maar dat niet mogen vertellen, want ze hebben daar geen zaken mee. Zeggen ze. (“En nu zijn we zelf nieuwsgierig. Vertel het ons! Wanneer ga je het ons vertellen? Wanneer horen we het?”)

Dit is het verhaal van list en bedrog en van feiten, van namen en bijnamen, van verzinsels, van vertelsels. Dit is het verhaal van een broer, van zijn broer. Van *el menú degustación* met *vino tinto* in Casa Amaparo, de avond na de ontmoeting.

Dit is het verhaal van professoren en parkeerwachters, van garçons en opdieners, van coureurs. Van priesters in lange gewaden, en de jonge man die achter hen aan trippelt, door de smalle straten. En van de paus. En Ferrari. Van Julio Iglesias, in de auto op weg naar de bar, de bar waar het eten goedkoop is, en de porties groot zijn, waar hij wijn zal drinken – veel wijn, en nog een whisky achteraf.

Dit is het verhaal van zware sigaretten. Merk: Groene Michel, zonder filter.

Van een zakdoek, en kleine sigaartjes en van de dienstster – “Misschien wel mijn dochter.”

Dit is het verhaal dat begint met het gerinkel van de telefoon, op dinsdagmiddag, om zeventien over vijf, een week voor het avondje uit in Geraardsbergen, dat Vlaamse stadje, in dat restaurant, in die bocht, eind augustus 2003. Het avondje uit van Lucien, Rita, Lola en de man.

Dit is het verhaal van de zoektocht naar de man die doodging in 1996, vervolgens – in 2003 – mosselen bestelde, de rekening vroeg en

verdween. En vijftien jaar later, het was toen al bijna 2018, weer van zich liet horen, althans via via.

Twee

Maar eerst: wie is Lucien?

Ik moet u meenemen naar de jaren vijftig, zestig en zeventig van de vorige eeuw, naar de wereld van de koers van toen en naar Mere, een dorp in Vlaanderen, in België. Daar groeide Lucien Van Impe – Lucien in dit verhaal – op, in het café van vader Jef en van moeder Julia, samen met zijn vijf broers Philemon, Marcel, Raymond, Roger en Frank. De toekomst lag wagenwijd voor hem open, Petula Clark zat er op de jukebox met haar Franse en Engelse liedjes – ‘Downtown’!, ‘Coeur Blessé’!, ‘This Is My Song’! – naast Sylvie Vartan en Will Tura, Engelbert Humperdinck en Elvis Presley, The Beatles en The Stones, Mud en Mouth and McNeal, T. Rex en Claude François en Julio Iglesias. Er waren mini-jurken (Twiggy!) en maxirokken. Er was de pil. De mens maakte zich stilaan klaar om voet op de maan te zetten, John F. Kennedy werd vermoord in Dallas, Robert Kennedy werd vermoord in Los Angeles, Christiaan Barnard deed de eerste harttransplantatie, Spanje won het Eurovisie Songfestival (Massiel! ‘La la la!’) en Dana en Séverine, en Lenny Kuhr wonnen (Cliff Richards won niet! “Wacht eens”, zeiden de kenners, “Het kan toch niet dat ‘Congratulations’ pas tweede is?” Toch was het zo, in 1968), en ABBA won (‘Waterloo!’). Johan Crujff werd een groots voetballer, net als Franz Beckenbauer, Eusébio, Georges Best, Amancio, Pirri, Gianni Rivera, Paul Van Himst en Rob Rensenbrink, Peter Bonetti en Gordon Banks: u kent de namen. En Edson Arantes do Nascimento: Pelé, dus. Bob Beamon sprong 8,90 meter ver, *Jaws*, *A Clockwork Orange*, *Rocky* en *The Exorcist* draaiden in de cinema. Woodstock bracht nieuwe muziek, Jimi Hendrix,

Joe Cocker, Janis Joplin. Muziek werd disco – Bee Gees!, Chic! KC and the Sunshine Band! – de olie raakte op, auto’s mochten niet meer rijden op zondag, de crisis zat zo stilaan in de lucht, muziek werd punk: The Sex Pistols, ‘No Future’.

In Mere waren het intussen eenvoudige, warme tijden. De uren vlogen voorbij in Café Van Impe Sport, de kaarters op zondagmorgen dronken nog een glas, ze speelden hun troeven uit en gingen te laat naar huis: het eten stond er al klaar tegen halfeen, na de mis van elf uur. (Het waren kroketten met appelmoes en een gebraden kip uit de oven, of frieten met stoverij en zelfgemaakte mayonaise.) Na de middag gingen ze naar het voetbal, in de lagere reeksen, en naar de schoonfamilie, tegen zes uur, voor pistolets met hesp en kaas.

Daar, in het café, keek Lucien eind jaren vijftig zijn ogen uit toen hij op de televisie twee mannen in zwart-witbeelden zij aan zij zag klimmen tijdens de Tour de France: op de Tourmalet en de Aubisque werden Charly Gaul en Federico Bahamontes helden, ze werden de helden van Lucien. Het jonge ventje vond wat die mannen deden allemaal razend spannend, maar Lucien wilde zanger worden, of muzikant. Hij had er de aanleg voor, dat wist hij. (Stiekem, zonder dat ze het thuis wisten, volgde hij muziekschool op zaterdagmorgen, en hij deed dat graag.) Maar een Van Impe werd coureur, dat wás zo in de familie. Lucien gaf toe aan zijn strenge vader, liet de muziek en deed wat Federico en Charly deden: klimmen.

Lucien Van Impe werd profrenner, in 1969, hij was toen 23 jaar oud. In dat jaar zijn tijdens de koers – ergens in Navarra – dingen gebeurd die misschien een invloed zullen hebben op dit verhaal. Dat wisten de hoofdrolspelers toen nog niet. Dat kón ook niet: Lucien kende de man in 1969 nog helemaal niet, pas een paar jaar later zou Lucien de man van het etentje uit 2003 voor het eerst ontmoeten. (Dénkt Lucien. Want de waarheid is anders, zal ik te horen krijgen in hotel Abba Playa, op